

sipeto SIKA Zulu

Ezinsukwini zavo le'nyaka ka 1883, esekona uSabantu, kwaZulu isitabana emadoden angasenigizimu kwom. Ehatuze, awati uba abize ukuwa kwaZulu nyaluwa nayo aika qede atashaya, kwaTiwa "Benilileku ku Cetshwayo nje uyini, loko uyinu yetu esyletha lapisukwene ngentamto entanyen?" Loko kutsawaya kwasanadodwa kwanabang, inhliziyo ebuhlungu ngaku uSabantu. Kepa koko obwabe zegi okuti konke loko ukuwa nayo iyele jelo elingasenigizimu kwaMhlazatu, elona ebaulala du inkosi yaciti.

Ngo June 1883 qalo njengokuba senginianidisib pambili, lat'uba lisi nelele enzihlebeni senkosi izwi lokuti oSabantu utahonele, yase ibathsena abebelezi nayo yaci "Nami sengifile mawuhi loku uba be usetshonile." Nembala kwati ngenyanya elandela leyo kona eduze nje, wahlesela uZibebhu wuya kuyihlila Ondi i. Ifika po abantu banekosa, loko bona yawa zibusela nje, beqabula bebelezi nenkos, yabe abangasengi ukuti basayopende bahlala nayo. Uyihla njalo uZibebhu ikambaba nabolungu bale abamebekelole. Ukuwa kwayo yapha yabonwa ngo wesifazano iza ise lapaya ngakwana Mutuenguteng. Wayiboni qede wafike wa kusku loko ebahlala. Bagala ukunyaka bengasenakusiza luto ngoba impi inihedze. Kulapo kwatvu kona lapo ikwanga lika Mapita elingu Hainya orintanga yenkos, wati "Kuhle-ke-namahlu loku sizakuftu nenkos yeti, susitanda kona loko-ke." Mfana leta inikali zami nazo, wehilese ukamba lwanu lolo lotshwala nipiye." Ngaleyo nikit-ke inkosi yatuma uGodide ka Ndihla, obwabe eyindukule yomuzi wakwa Bulawayo, yati kehle aychila ngenisa arnabuto onke ngezibala zavo ashetabo akupuke eze kuyo, ngoba ya be iqonde ukutata impi yonke yayo iyihlelise ngaseMjamulanga kwomu zi elhanzi, yenzel ukuwu'slu loku lwa kahle. Po ke konke loko yabe inga sakwenzelu ndawo, impi uZibebhu yabe seisenegacekeni omazi. Kute lapa uGodide esalinganana yapha uyihlangana nisa eyake, bamgwaza, wasala kona lopo. Po, loko uZulu wonke ubutene ugangotsheni loko, behuklezive kubu swa kungazia'luto, abantu sebeti, ku se yini pela ezakubatazana loko inkosi in'ibuyawa ngabeluno; exzine izinsizwa zisambabule zipilelezle intzimbazu; kugewe abe-sifazane abatele abayeni babo namadidana abo, utsiba la lobu-lapa ekaya bubuning bunganga manzi okupalizukuriba. Ite ukuba ibone inkosi ukuti akuseko'masiza, kwe gelwa ihashi, yati iyakwala, layiwu pansi; yapinda futi yati iyakwala, ihashi ladandabala nayo. Kuleyo'nkit-ke impi seihgwaza, kulapa enye sejupi ma ngenha esigodilweni. Kunjalo njalo izikulu sonke sebitune ngapakati esibayeni, loko zisibutene kwessibe ka. Itu ukuba ibone inkosi ukuti aisi'luto ngalel ihashana, yatata izikali zayo yahama pansi. Kwaba kubi nje lopo. Impi yawaKardhalaki yabagwaza ye za nabo. Bhakake abantu bohe'ngempi nempolo, bebezhilale nje bezibule, bengazi luto, baqibuka babaleka; bahilakaze nezindwano zonke. Po, loko abanumzane lopo bonke bate ubi kabone ukuti kaseko umasiza, bangena esibayeni. Ute lapa omunye kubo eyi flangabeza, eti kuy. "Pela mina ngezeni, loku yimi obe eleto inyama kusikita?" amapapu okuzakwelothswu ngawo impi yensiko ihalele yahuliwei? Rati abukwa Mandhakazi "Yiko loko ekusinengayo okubula izwe" basho begwaza uNguga? Wo! yabagwazake abantu beng'amakke, bengkawazi nokulwa; yaze yabaqedo bonke, kungati kwaPela amashumi emanbe abanumzane bodwa; ukupela isiku saasindana lapo ntu Ntuzwa ka Nhlaka wakwaMdhialo. se ummawa ka Seketwayo, owati uba ubone ukuti sekwnokwane, wagibela ihashi loko walijara ngamandhlu njalo, noManhakazi wabe estate upayputuma wahuleka. Muny qwaba pakati kwezulu owhalabana lopo—uVumandala kaNtete wapsani, abaze bamehluu ngokunponsa ngetala. Ite ingane uDinuzulu lapa eti yuvalaka wadiwina kwa se kufika uMehlokazulu ka Sirayo wan beleta wabaleka naye. Ute lapa umlo bokazi oka Majiha esati nyabalek abeletu umntwana wenkosu uNyoniye-ntaba, bamgwaza emhlana wawa, kanti uwa nje umkonto usumqedle umntwana emhlana; wabuye wapapama okaMa jiya, wasinda, kwafa umtwana.

Kute kwo lowo'mbixi inkosi yat'uba ipume ekaya yakaleza ngamandhlu, yaze yafinylela esihlahleni esitile, yagenha kuso yapumula. Ite isate gozoto iti yipumula kwaselukifa abatile bakwa Mandhakazi abaye baka kwaSomfula abaxotsa eSutu, "kwakungamadodana ka Somfula" wa kwaXnumalo iawo, awabe eciye izincizeni senkosi. Wabe esepinda futi waponsa omunye nayo, wabule kwaZulu konke etangeni. Yezwakala kaloku inkosi, ibabaza yati "Mfokazana, unghilala ngokukonto eseweni

lam na?" Ute naye uba eawe izwi inkosi libabaza, "luku pela wab'engu munye wababe izinceku senkosi," wape ndulu wati, "Ndsberita bengingazi ukuti yinkosi, benigiti ngumfowenu uZi-wedu." Baso besondole bonkana labo sebefika enkosisi behfala pa-ni. Bakulukulu ngesikathana habuya basuka basuka bapindela emuva. Kulape ke nayo is'isuka njalo isiqindwa pambili. Yombili leyomikonto eyahals etege-ni yiyatbatu inkosi yahama nayo. Kanti labobantu babubehlu emuva njalo sebeyakubile uZibebhu ukuti kade behfeli nenkos. Ute uba akwuze loko weputumisa impi yoku-a kuyitata inkosi beze nayo kuye. Bayagala befa kuleyondawo kade chambile umNgo ni wansodo! Mpu, mpu, mpu-pa, nya, beza bapindela emuva.

Nanso ke is'hama geda ikumbula indawana "engumhumi" eyabe iwadi isengunfuna lapa yabe yalesela kona; yaya yanenga kona yalala. Kute kuse yafonyanya umntu otile, owsyata-wa wayinginzeni emzini womunye wezinceku zayo, lapa kwasika kwhsah-taha inkomu eseneyanza etambileyo, kwhsah-taha kuhlele yufselwana ingubo engabonanga, yembatwa kuselou yate-nya, nocansi olungkandinaliwa'mu-ni, yelala. Kute kusa kwasikobike-iwa uSigananda kaZwekufa njalo, ukuti inkosi isekona abayabulalange'abakwa Mandhakazi. Kwasikobike ukutukutela kwake njalo loko uSigananda, "wayita-lata wayibahle qabeni yake 'Eka-nhdha, yahala lapo isibekwe 'yimp'i yamoga." Gleyonkanti uBeyers owayesse Pretoria ngaleyonkanti wati ku Gen Botha yena uyzagodukela uya elapin-lata lapa eye uhlala ekona njalo; kanti usa eye angahali, usa utabata izikali apendukela uKing. Ambuto eNyonyana abenikwe izwi lokuti aze afike angadabulu wona kugala kumambuka; kuge kuge amanuka.

Free State kwati lapa kusakulya-nyo Steyn, owati lapa cestume indodana yoke ku De Wet, kwati esikhindheli sokube uDe Wet uso eye ku Steyn, wasuka wahambu chlo-misa amaBhunu. Futi wabuye weza kona kusenjalo ukuti kanti amaBhunu atshewa ukuti yena uGen. Botha kano nje Gen Smutu bayavumelana nookuhubu; ngaloko wamemelodi ukuti abatela ngapambi kwosoku luka November 19 bayakutelowa.

Kungamanga ukuti ukuloma loku kwakwenzelwa ukuba kungatsha bona ao 'Gen. Botha ukuba bapate izindaba zakomkulu, ngokuba yena uGen. Botha wati inxa bebeba pansi izikali yea upama ekupateni izindaba zakomkulu, elandisa' loka uBrand Wessels. Yona ukuti impi yese Wesi lene yayingayku-bako, uma, skuyanga ngemambuka, ngokuba amajali ayengakulelou, kepa abetumba abantu aba 50,000, abaya ukwalekela wona amajali bu-suka kweye Nyonyana, beti bhu!

Uboxwaya Umbefuzo.

VIKELA UMPIMBO NAMAPAPU NGOPEPS.

Umoya oguqua ngokuzuma wokwetwa kwobusika uysashesa ukutola indawo obutakata empinjeni nasefubeni uma leyondawo ebukatakula ingavikelwe imihla ngemihla ngezisi exizina amandha nezibula amagcina-ne zamagaga ki Peps.

O Peps abasiwone amaswidi okukhelia angesimo samagqa, kodu oyu-kionka kungumutu kuwo kusonjululu kuyisimo sonoya lapo igaga lincibiliika emlonenyi, kese kepusenylelwa embihojeni kaaqoqo nasepmashini nje ngobe kuhogewla umoya omakaza otewe amagcina.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kungubulima ngisho nakoShandhlu kanjani ukuzukudzwa ngokuba ebukeli epilie. Umkuhlanu yisigjimi sombe-fuzo, umbe-fuzo ungena ngisho nakwabangati bapilie. Okungonco ukugawala ubheka umunyunge iPeps nombe beba-izinszu-zonke. UPEPs ugeda umkuhlanu kwabada nakwabasha, ukuti loka kwenziwa ngabeluno hala-pa eNatal abayizondayo, abayibulalayo kwenkwiwa ngukwini pesheya.

Yeboko "yahala njalo inkosi lapo eNkandha, amacube eyipete kahla, esapele bonke loka abazakuwa befuna ukwiyulala. Kunjalo njalo sekute uba ewe uMalimati ukuti inkosi ilapo eNkandha kuSigananda, watumula wai-yibiza wati maize kuye, nyikweza kahle kunokube ihala lopo kubantu, lapa uZibebhu exaubuya azoyibulale kona. Kopa inkosi ikwazi ukuti nguye oquba loko nabo, ngoba kwabe kwasiza ukuti loka kwenziwa ngabeluno hala-pa eNatal abayizondayo, abayibulalayo kwenkwiwa ngukwini pesheya.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe umuti wePeps ubhubisa asunduk higicewane lomkuhlanu lingakazimbi li ukuba linyakazise izimbobo zokupelua lihwayanele isifo emaphani.

Kodwa loku ubulala amagcianwe um